

tonia es desperta en mi en veure passar milers d'abets durant més d'una hora, sense la més lleugera senyal que indiqui la presència d'éssers humans a l'exterior. Per fi, a les set, es para el tren en una altra estació.

Segueix apareixent la mateixa visió de pobresa davant els meus ulls. Puja al vagó un pobre demanant almoïna. No parla ni implora; es limita a plantar-se davant del compartiment i espera uns segons la reacció dels qui el veuen, però, és tal el seu aspecte que ningú que tingui sentiments humans pot resistir l'impuls d'allargar-li uns kopeks. Inquireixo, novament, i em diuen: probablement és un antic kulak (pagès ric). Són innumbrables les famílies de kulaks que havent pogut escapar de la matança inicial han hagut després de suïcidar-se o morir de fam per no trobar possibilitats de treball ni de sosteniment. Arreu se'ls apartava com si fossin apestats. Els rics d'abans pobres ara i els pobres d'abans... pobres també ara. Heus aquí el balanç que millor em sembla donar en l'actualitat la revolució russa. Però, la visió del restaurant del tren em recorda que també hi ha rics, encara que no ho sembli, ¿qui són, d'on procedeixen? Sens dubte són els oportunistes de la Revolució, els que utilitzen la política—arma de poder—per a la conquesta d'una riquesa, més o menys relativa. Són, en una paraula, els *vius*, que surten en totes les latituds i en tots els temps. Perquè la humanitat no es divideix solament, com creïen Marx i Lenin, en una classe explotadora i una altra d'explotada, en una classe capitalista o burgesa i una altra de treballadors o proletària, sinó en una immensa massa egoïsta i en una minoria altruïsta o menys egoïsta. La primera es diferencia en diversos grups, segons la seva intel·ligència i la seva covardia o agressivitat i astúcia; la segona el seu grau de valor cívic. I fins ara em sembla que els combats psíquics i materials de la Revolució deuen haver-se lliurat principalment entre els representants dels diversos tipus de la primera classe; és per això que per damunt de les runes ressorgeix, amb tota la seva ferocitat en la nova Rússia, la dosi d'animalitat de l'esperit, amb els seus odis, les seves ambicions i el seu egocentrisme. Satisfacció de rencors, violència contra violència, substitució del militarisme imperialista pel militarisme proletari, supeditació de tots els valors a un criteri de reacció negativa contra el capital, per l'única i senzilla raó que no es pos-

seeix... però, en canvi, s'admeten com a lícits la seva adquisició directa i l'úsdefruit de les seves potencialitats, en nom de la Justícia Social, que mai no s'ha vist en pitjor tràngol.

Però, deixem-nos de digressions prematures. Confesso que en les meves primeres hores d'estada en aquest país s'ha suscitat en el meu interior una violenta reacció espiritual que temo que em faci perdre d'aquí endavant tota equanimitat. Enrera, doncs, gèrmens burgesos de la meua personalitat! Enrera prejudicis i interpretacions provinents d'una mentalitat influenciada per l'ordre i el sistema capitalista actual! Haig de buidar, d'una vegada, les alforges de la meua experiència per a poder-les emplenar, sense barreges, de la nova savia comunista. Ja vindran després els anàlisis i la crítica; ara és temps d'observar i registrar.

De mica en mica va omplint-se el corredor del vagó: les cares desencaixades dels viatgers s'acosten als vidres i els ulls dilaten al màxim llurs pupil·les cercant alguna visió interessant... el tren segueix immutable la seva marxa a través d'un paisatge que sembla immòbil a força de repetir-se. Finalment, al voltant de les deu, es comencen a notar alguns senyals que indiquen la proximitat de Moscou: alguna fàbrica, cases, trens amb els quals ens creuem... i, pocs minuts després, gairebé sense temps per a adaptar-nos, les vies es multipliquen, travessem les consabudes sèries de vagons i apareix la primera torre d'agulles amb un rètol roig en el seu ventre: Moskova. Saltem del vagó i no tenim la sort de trobar un mosso vacant, carreguem amb les maletes al coll; evidentment entrem amb un bon peu a Moscou, puix que arribem a l'autocar cansats i suats com si fóssim carregadors de l'estació.

Quina quantitat de gents anima els carrers de Moscou! La població sembla que estigui sempre de continua festa; una vertadera multitud, en la que resalta el roig dels mocadors amb els quals les comunistes es cobreixen el cap, discuteixen en ambdues direccions al llarg de les voreres; també hi ha trànsit de peatons pel centre, però el nostre autocar—enviat pel Congrés—corre a 55 quilòmetres per hora, sense preocupar-se el més mínim dels "camarades" que, àgilment, s'aparten del seu camí sense piular. Si pels carrers de qualsevol capital burgesa anessin els automòbils amb un menyspreu tal pels peatons, amb tota seguretat que s'armaria un motí; aquí, afortunada-